

videre sagde, at han ikke kunde se, at man ved denne Afstemning kom til nogen klar Anskuelse om, hvorledes Landsstingets Stemning var, samt at han ikke kunde forstaa, at man opstillede en Dagsorden, medens man dog alligevel ønskede Lovforslaget fremmet, og at han vilde stemme for Lovforslagets Fremme, saaledes som det var foreslaet af det andet Mindretal, saa synes det mig dog at være klart, at man har fuldkommen Grund til at modsætte sig en Afstemning over et Lovforslag, som gaar bestemt imod den Overbevisning, som man selv har, og det gjør efter min Mening det Forslag, som er stillet af det andet Mindretal, naar man ikke vil bortescamotere Uoverensstemmelse mellem de 2 Mindretal. Der er endnu kun een Bemærkning, som jeg vil tillade mig at gjøre — skjøndt den allerede er udtalt af Uvalgets ærede Ordfører — med Hensyn til den Betydning, som man vil lægge i Landsstingets Vedtagelse af Dagsordenen, idet det er blevet sagt, at man derved giver Hs. Majestæts Regjering et bestemt Tillidsvotum. Den ærede Ordfører har sagt, at hver Gang man slutter sig til et Lovforslag, som er fremsat af Regjeringen, giver man denne et Tillidsvotum. Dette er klart; men jeg ved ikke, hvorfor det skal fremhæves mere ved dette Lovforslag end ved ethvert andet Lovforslag. Saameget skal jeg kun udtale, — og her taler jeg ikke alene paa mine egne Begne, men tillige paa de 6 andre Herrers Begne, som gaa med mig — at, naar vi have stillet Forslag om en Dagsorden, saa er det udelukkende af Interesse for selve Forsvarssagen, som vi ikke ville have bragt ind i et feilt Spor, men ingenlunde for at give Regjeringen et Tillidsvotum.

Krigs- og Marineministeren (Ravn):

Det ærede 2det Medlem for 11te Kredts (Clausager) bemærkede, at mine Slutningsord i det Foredrag, som jeg holdt før, havde bestyrtet ham i den Anskuelse, at Regjeringen gennem Afstemningen for Dagsordenen særlig søgte at faae et Tillidsvotum. Hvis mine Ord kunde forstås saaledes, saa har jeg været overordentlig uheldig med denne min Udtalelse, og jeg vil derfor nu blot sige, at det, som Regjeringen alene ønsker, er at faae en ren og klar Udtalelse af Landsstinget om dets Standpunkt i Befæstningsagen, men ingenlunde et Tillidsvotum.

Clausager: Overfor den høitærede Krigsminister skal jeg blot sige, at selvfølgelig løde hans Ord ikke saaledes, at Regjeringen kunde ønske at faae et Tillidsvotum, men saavidt jeg mindes ret — og jeg tror, at det passer — vare hans Ord saaledes, at Regjeringen maatte ønske at faae en saadan Udtalelse, for deraf at lære Thingets Stemning angaaende det foreliggende Forslag at kende. Naar man nu ser hen til hele det Tidspunkt og de øvrige Omstændigheder,

hvorunder denne Sag er bragt frem og behandlet, saa forekommer det mig, at det — som jeg allerede har nævnt — næsten faar et bestemt Udseende af at være et Slags Tillidsvotum til Regjeringen, som her udtales fra Landsstingets Side. Overfor Uvalgets ærede Formand skal jeg med det Samme gjøre den Bemærkning, at, naar han mener, at det paa ingen Maade kan skade Sagen, at denne Dagsorden bliver vedtagen, saa tror jeg, at man, istedetfor at gavne Sagen og fremskynde dens Tilendebringelse, ikke blot udskyder denne for Dieblisset, men tillige vanskeliggjør Sagens Gang i en nær Fremtid, ja maaste endog i en længere Fremtid. Jeg kan nemlig ikke komme bort fra den Mening, at det, som nu her tilsigtes, vil blive opfattet, jeg kunde næsten fristes til at sige som en Slags Krigserklæring overfor den anden politiske Side, hvormed der jo forøvrigt forhandles eller snart skal forhandles om andre vigtige Ting, og ifaa-fald maa jeg overmaade meget beklage, at en saadan Dagsorden vedtages.

Moug: Den ærede 1ste Landsstingsmand for 2den Kreds (Haffner) vilde se Ytringerne i Betænkningen af de 4 Medlemmer, der danne det Mindretal, hvortil jeg hører, i Belysning af mine Udtalelser ved 1ste Behandling. Nu har jeg desværre ikke Tidenden med 1ste Behandling liggende for mig, men hvad var det vel, jeg sagde? Jeg sagde, jeg syntes bedre om den Befæstning, som den ærede Landsstingsmand i sin Tid havde foreslaet. Nu er det ganske vist, at derfor kunde jeg have anført flere Grunde end dem, som ere anførte i Betænkningen; men dette har jeg ikke villet, dels fordi mine Meningsforskelle ikke saa fuldt delte dem som jeg, og dels fordi jeg vilde række mig saa langt som muligt, for at berede Sagen saa let en Gang som mulig. Hvorfor jeg da ikke stillede Endringsforslag, spørger den ærede Landsstingsmand. Hvis jeg havde stillet Endringsforslag, og han havde haft den Triumf at se dem forfaste her i Thinget med temmelig betydelig Majoritet, og jeg saa tillod mig til Syvende og Sidst ved 3die Behandling at stemme endelig for Sagen, vilde den saa være vedtagen af mere paalidelige Stemmer, vilde det saa svække Afstemningens Resultat, at jeg Synder ved at stemme derfor med de Andre, som havde stemt derfor tidligere? Jeg forstaaer ikke, hvorledes den ærede Ordfører kan kalde mine Udtalelser tvetydige. Har jeg da ikke Lov til at holde mig tilbage? Thinget stemmer jo ikke over Udtalelser, men om Beslutninger, det er Stemmerne, det gjælder om. Vi have ikke Lov til at forfaste hinandens Vota fordi vi tro, at den One kan have en reservatio mentalis og kan gaa noget videre i sine Ønsker end den Anden, medens han dog finder sig i at stemme med Thinget. Naturligvis mener jeg med den Indstilling, her er gjort, at Sagen skulde gaa videre, og hvis den kom tilbage